

מסורת הש"ס

א) נכס"א: אלעזר; ב) ס"א הכי הוא כילוד, ג) נכסודות מו; ד) ס"א ל"ג, ה) נמור מב, חולין ע, הוריות ג:יג, ו) נ"א ל"ג, ז) נלעיל כת, ח) נלעיל ית, ט) נלעיל יט: לקמן סט, י) נס"א: אלעזר, ס) נ"ל משינא ל) לקמן ג, ט) נ"ל משינא כתקני ט' עד שינא רובו הא כתקני ט' ור"י מקיל וקאמר משינא כתקני ט', רע"א,

	
הגהות הב"ח	
(א) גבי מדקאמר או מסורס ור"י הכי הוא כילוד: (ב) תר"ח משב ט' לעיל כ"ב בקף ח ריש ע"ח:	

	
גליון הש"ס	

גבי אביב"ל עברה גזר רבו, לעיל יט ע"א: שם א' ב"ל הוולדות, כעין זה כמעות טז ע"א:

	
הגהות מהר"ב רנשבורג	
א) תר"ח משב ור"י דסמין אהדי דפריי לעיל בקף ח ע"א כפ"ג:	

	
לעזי רש"י	
טנפלי"ש נטינפלי"ש. צדעיים. גלייר"א, ליחה.	

	
מוסף רש"י	
אין הראש פוטר בנפלים. בן שמונה שהוציא ראשו חי והחזירו וקדמו אחיו וינא, חי ככור לכהן, שאין ראש הנפל פוטר עד שינא ראשו ורובו (בכורות טו), עברה גזר והפילה. ואין ידוע אם ולד הוא, מביאה קרבן ונאכל. מטאת העוף שלם נאכלת, ולא אחרנין על הספק בזה ואינה נאכלת, דלמלא לאו ולד הוא וחולין מלוקין הן ומליקת חולין נכללת (רע"ב יח).	

לחלק. הילכך חי לאו ה"א ואם לא ממעט טומטוס אצל הכא מדה"ל למכתב אדם תשלחו וכתיב זכר ונקבה ש"מ לדרשא: ואפילו **הראש עמהם**. אמחוחך קאי דהיכא דינא מחוחך אפי' ינא הראש אין חשוב ולד עד שינא רובו: **אין הראש פוטר בנפלים**. ינא ראש הנפל כגון יולדת תאומים לשצעה אחד נגמרה לורתו ואחד לא נגמרה לורתו וינא ראש הנפל והחזירו ואח"כ ינא אחיו הוי ככור לכהן שאין ראש הנפל פוטר את הבא אחריו מן הבכורה ורבי אלעזר^י אית ליה דשמואל: **באנפי נפשיה**. ולא אמתניתין. ואיכא בינייהו מאן דמתני לה אמתניתין משמע דאמחוחך קא פליגי ואיכא למימר כדאמרן דבשלם אפי' ר' אלעזר^י מודה דלית ליה דשמואל ומאן דמתני לה באנפי נפשיה משמע דאשלם נמי פליגי ובדשמואל: **אין הראש כרוב אברים**. ינא הראש אינו כילוד. ובנפל קאי דאי בצנ קיימא ליכא למ"ד דהא ממתנין היא [כת]. ינא דכרבו משינא רוב ראשו: **כסקנו**. ראש ינא מחלה וקאמר דבעינן רובא וקשיא לר' יוחנן: **מאי קאמר**. רבי יוסי משינא כתקנו ס"ד דמסורס **בכובא** לאו ילוד הוא: **מחוסך ומסורס**. מחוחך דאפי' מרגלותיו: **הא כסקנו**. דרך ראשו אפי' מחוחך הראש פוטר: **רובו כסקנו**. תרוייהו צעינן במחוחך: **מסקין** לה רב זביד. למירוצא דמתרנין אליבא דרבי יוסי: **מכלל דמסורס רובו נמי לא פטר**. בתמיה. כיון דרבי יוסי לאו אדיוקא קאי אלא אדקתני בגווה ינא מחוחך ומסורס משינא רובו ועלה קאי דרבי יוסי ואמר אע"ג דנפיק רובו צעינן נמי כתקנו מכלל דמסורס רובו נמי לא פטר בתמיה: **אלא אמר רב זביד**. רבי יוסי אדיוקא דת"ק קאי דאמר הא כתקנו הראש פוטר ואע"ג דמחוחך וקאמר ר' יוסי אין הראש פוטר אלא שינא כתקנו וכושאר ולדות שיואלין לחיים אצל מחוחך אפילו כתקנו אין הראש פוטר: **כסקנו**. אפי' מחוחך הראש פוטר: **ס' מי שינא כסקנו לחיים**. הוא דראש פוטר אצל מחוחך אפילו כתקנו צעינן רובו: **לדעיו**. טנפל"ש: **קרני ראשו**. גובה ראשו שאכל העורף: **מתנ"י** ואין ידוע מהו. אם זכר אם נקבה אצל יודעת היא שהוא ולד: **לוצר ולנקבה**. ימי טוהר דזכר וימי טומאה דנקבה: **אין ידוע אם ולד היה אם לאו תשז לוצר ולנקבה ולגדה**. כלומר כשתראה תהא נדה שאין לה ימי טוהר דשמא לאו ולד הוא. ובגמרא^י מפרש למה הוזכר זכר הואיל ואין לה דם טוהר דאי משום טומאת לידה הא קתני נקבה: **גבי ופסילה**. ואינה יודעת מה אסה נפל אם רוח שהרי נפל למים: **אמאי תשז לגדה**. ניתב לה מיהא ימי טוהר דזכר: **שינאה מלאה**. כשהיתה מעוברת יתה לאפר: **וכאח**.

בו כיום ריקנית: **ככור מספק**. שמא זה היה ולד והבא אחריו אינו ככור או שמא רוח הפילה והבא אחריו ככור מעליא הוא הילכך ספק הוא ויאכל בזממו לבעלים ולא לכהן דהמוציא מחצירו עליו הראיה: **והאי פשוט הוא**. ויאכל בלא מוס: **מטנפוס**. יוס אחד קורס לידה כעין גלייר"א: **מסיב רבי יוסי**. אדר' יהושע בן לוי: **טועה**. ממתניתא דמיירי בזהא טועה שלא ידעה עת לידתה:

תרי קולי דסתרי אהדיי אלא מוקמינן כל חד וחד אריינה וטמאה שבעים משום חומרא דנקבה ומקולקלת למנינה משום חומרא דזכר. ואע"ג דבשמעתא דטועה מחמיירינן אע"ג דאיכא כמה ספיקות יש לחלק היכא דנחאת בכור לתורת טומאה: רוב היולדות מטנפות. האי טינוף הוי קורס לידה ולא כמו טינוף דלעיל דהוי מיהוי הולד עצמו. ומיירי בשלא שהתה בחוץ כ"א מעט דאם שהתה הרבה אימור טינפה וילדה:

המפלת חתיכה פרק שלישי נדה

ה"ג אמר רב פפא כתנאי יצא מחוחך או מסורס בו' מאי קאמר. דאין סבירא דכרוב שלם ומסורס או כרוב כתקנו ומחוחך לא הוי לרבי יוסי כילוד וקאמר רב פפא דגרסינן בצרייתא מחוחך ומסורס הא מחוחך וינא כתקנו הראש פוטר ולרבי יוסי אין הראש פוטר והיינו פלוגתייהו דרבי יוחנן

ורבי אלעזר: **מבבבב** דבמסורס רובו נמי לא פוטר. וא"ת ולמלא ר' יוסי אתא למימר דאפי' כתקנו צעינן רוב ואין הראש פוטר וה"ה דבמסורס נמי סגי כרוב וי"ל דא"כ הוה ליה לרבי יוסי למימר אפילו כתקנו עד שינא רובו והוה משמע שזא להחמיר לכך משני רב זביד מדקאמר ^ט משינא רובו כתקנו ולא קאמר עד שינא משמע דרבי יוסי בא להקל וה"ק ינא מחוחך מסורס עד שינא רובו הא כתקנו הראש פוטר ור' יוסי מקיל וקאמר (או עד שינא) כתקנו לחיים פירוש מה שחשוב מיים דהיינו רוב ראשו דמפרש בצרייתא בסמוך ר' יוסי ואמר משינא רוב ראשו ורבינו חננאל פירש לחיים בר קיימא דדוקא בר קיימא הראש פוטר אצל לא נפלים וקשה א"כ אמאי איתובת שמואל פרק י"ג ככור (בטרות דף מו: טז) כיון דרבי יוסי קאי כותמיה:

תשב לזכר ולנקבה ולגדה. אע"ג דהוי ספק ספקא תשז לנקבה דאי מטרתה לה מטומאת נקבה משום ספק ספקא הכי נמי נטהרנה אם ראתה בל"ד ומ"א מספק ספקא ולא נישום לזכר והוי תרי קולי דסמין אהדיי אוכדפרשינן לעיל ^ט (ד' כד:) ומיהו בטועה בגמי' מחמיירין אע"ג דליכא כמה ספיקי:

וין הוא"י ולא מנפה. וכגון שלא שהמה בזהמה צחון דאם שהמה אימור טנפה וילדה:

אימר קאמר יצא מחוחך ומסורס משינא רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר רבי יוסי אומר משינא כתקנו לחיים תניא נמי הכי יצא מחוחך ^י (או) מסורס משינא רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר ר' יוסי אומר משינא כתקנו לחיים ואיזהו כתקנו משינא רוב ראשו ר' יוסי אומר משינאו צדעיו אבא חנן משום ר' יהושע אומר יִמְשִׁיצָא פְּדַחְתּוּ וי"א משיראו קרני ראשו: **במתנ"י** ^י המפלת ואין ידוע מהו תשב לזכר ולנקבה אין ידוע אם ולד היה אם לאו תשב לזכר ולנקבה ולגדה: **גבי** ^ט א"ר יהושע בן לוי העברה גזר והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן תנן אין ידוע אם ולד היה תשב לזכר ולנקבה ולגדה תשב לגדה לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן ומתני' בשלא הוחזקה עוברת וכי קאמר ריב"ל יבשהוחזקה עוברת ת"ש יבבהמה שיצאה מלאה ובאה ריקנית הבא אחריו בכור מספק ואמאי הלך אחר רוב בהמות ורוב בהמות ולד מעליא ילדן והאי פשוט הוא אמר רבינא משום דאיכא למימר רוב בהמות יולדות דבר הפוטר מבכורה ומעומן יולדות דבר שאינו פוטר מבכורה וכל היולדות מטנפות וזו הואיל ולא מנפה אתרע לה רובא ^ט אי כל היולדות מטנפות הא מדלא מטנפה בכור מעליא הוא אלא אימא רוב יולדות מטנפות וזו הואיל ולא מנפה אתרע לה רובא ^ט כי אתא רבין אמר מתיב רבי יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתא מאי היא דתניא אשה

ואכל כיון קולי דסתרי אהדיי אינו ככור או שמא רוח הפילה והבא אחריו ככור מעליא הוא הילכך ספק הוא ויאכל בזממו לבעלים ולא לכהן דהמוציא מחצירו עליו הראיה: **והאי פשוט הוא**. ויאכל בלא מוס: **מטנפוס**. יוס אחד קורס לידה כעין גלייר"א: **מסיב רבי יוסי**. אדר' יהושע בן לוי: **טועה**. ממתניתא דמיירי בזהא טועה שלא ידעה עת לידתה:

תרי קולי דסתרי אהדיי אלא מוקמינן כל חד וחד אריינה וטמאה שבעים משום חומרא דנקבה ומקולקלת למנינה משום חומרא דזכר. ואע"ג דבשמעתא דטועה מחמיירינן אע"ג דאיכא כמה ספיקות יש לחלק היכא דנחאת בכור לתורת טומאה: רוב היולדות מטנפות. האי טינוף הוי קורס לידה ולא כמו טינוף דלעיל דהוי מיהוי הולד עצמו. ומיירי בשלא שהתה בחוץ כ"א מעט דאם שהתה הרבה אימור טינפה וילדה:

כמ.

פר א ב ג ח טי' פ"י מהל' אסורי ביאה הל"ו וע"ש סמנ לאין קיא טוש"ע יו"ד סי' קלד סעיף י: פ ה ד מ"י שם הל"ט סמנ שם טוש"ע שם סעיף ט: פ ו ה מ"י פ"א מהל' מחומרי כפרה הל' ז: פ ז ו מ"י פ"י מהל' אסורי ביאה הל"ט: פ ח ז מ"י פ"א מהל' מחומרי כפרה הל"ו ז: פ ח ח מ"י פ"ד מהל' בכורות הל"ג וע' בהשגות וע"ש סמנ עשין ריא טוש"ע יו"ד סומן שטו סעיף ז:	
---	--

	
תום' הרא"ש	

ר' יוסי אומר משינא כתקנו מאי קאמר. פרש"י וכי ס"ד דמסורס ברובא לאו ילוד הוא ומפרש רב פפא ר' יוסי אדיוקא דת"ק קאי הא דקאמר הא כתקנו הראש פוטר וקאמר ר' יוסי משינא רובו כתקנו דאפילו כתקנו בעי' רובא ומיהו גם במסורס נמי הוי כילוד ברובו ורב זביד פריך ליה לרב פפא דמשמע ליה (כלומר דלפי דבריו רב פפא ר' יוסי לא קאי אדיוקא) דע"כ ר' יוסי לא קאי אדיוקא דת"ק דא"כ הוי"ל למימר אפי' כתקנו עד שינא רובו אבל מדקאמר משינא משמע שבא להקל דבקל הוי לידה טפי מלת"ק. ותימה אי קאי אמאי דקאמר ת"ק יצא מחוחך מסורס משינא רובו נטהרנה אם ראתה בל"ד ומ"א מספק ספקא ולא נישום לזכר והוי תרי קולי דסמין אהדיי אוכדפרשינן לעיל ^ט (ד' כד:) ומיהו בטועה בגמי' מחמיירין אע"ג דליכא כמה ספיקי:

וין הוא"י ולא מנפה. וכגון שלא שהמה בזהמה צחון דאם שהמה אימור טנפה וילדה:

אימר קאמר יצא מחוחך ומסורס משינא רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר רבי יוסי אומר משינא כתקנו לחיים תניא נמי הכי יצא מחוחך ^י (או) מסורס משינא רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר ר' יוסי אומר משינאו צדעיו אבא חנן משום ר' יהושע אומר יִמְשִׁיצָא פְּדַחְתּוּ וי"א משיראו קרני ראשו: **במתנ"י** ^י המפלת ואין ידוע מהו תשב לזכר ולנקבה אין ידוע אם ולד היה אם לאו תשב לזכר ולנקבה ולגדה: **גבי** ^ט א"ר יהושע בן לוי העברה גזר והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן תנן אין ידוע אם ולד היה תשב לזכר ולנקבה ולגדה תשב לגדה לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן ומתני' בשלא הוחזקה עוברת וכי קאמר ריב"ל יבשהוחזקה עוברת ת"ש יבבהמה שיצאה מלאה ובאה ריקנית הבא אחריו בכור מספק ואמאי הלך אחר רוב בהמות ורוב בהמות ולד מעליא ילדן והאי פשוט הוא אמר רבינא משום דאיכא למימר רוב בהמות יולדות דבר הפוטר מבכורה ומעומן יולדות דבר שאינו פוטר מבכורה וכל היולדות מטנפות וזו הואיל ולא מנפה אתרע לה רובא ^ט אי כל היולדות מטנפות הא מדלא מטנפה בכור מעליא הוא אלא אימא רוב יולדות מטנפות וזו הואיל ולא מנפה אתרע לה רובא ^ט כי אתא רבין אמר מתיב רבי יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתא מאי היא דתניא אשה

תרי קולי דסתרי אהדיי אלא מוקמינן כל חד וחד אריינה וטמאה שבעים משום חומרא דנקבה ומקולקלת למנינה משום חומרא דזכר. ואע"ג דבשמעתא דטועה מחמיירינן אע"ג דאיכא כמה ספיקות יש לחלק היכא דנחאת בכור לתורת טומאה: רוב היולדות מטנפות. האי טינוף הוי קורס לידה ולא כמו טינוף דלעיל דהוי מיהוי הולד עצמו. ומיירי בשלא שהתה בחוץ כ"א מעט דאם שהתה הרבה אימור טינפה וילדה: